

Gesprek bezorgde kerkleden stokt: 'Bijbelse argumenten werken niet meer'

ACHTERGROND Bezorgde Nederlands-gereformeerde kerkleden zijn langzamerhand uitgepraat met hun kerkenraden. 'Je kunt elkaar niet meer aanspreken met een beroep op de Bijbel.'

[Hilbert Meijer](#)

ND - zaterdag 23 september 2023 om 17:31

Hoogleraar Herman Selderhuis gaf zaterdag in Ermelo tijdens de studiedag van de Kerngroep bezinning GKv een les kerkrecht. beeld nd

Het lukt bezwaarde kerkleden in de Nederlandse Gereformeerde Kerken niet meer om met hun kerkenraden tot een inhoudelijk gesprek te komen over hun moeiten en zorgen. 'Als ik bij mijn kerkenraad met bijbelse argumenten een pleidooi voer over het onderwerp 'vrouw en ambt', krijg ik te horen: 'Daar hebben we het al zo vaak over gehad, daar denken we verschillend over'', deelde Pieter Pel zaterdag een persoonlijke ervaring. 'Argumenten op basis van de Bijbel werken niet meer.'

Ook op landelijk niveau slagen bezwaarden er niet in met hun argumenten voet aan de grond te krijgen. 'Je kunt tegen synodebesluiten in appel gaan en revisie aanvragen, maar het werkt gewoon niet. Het heeft geen zin meer, je bent uitgepraat.'

Pel is voorzitter van de Kerngroep bezinning GKv, een groepering die mensen met zorgen over de koers van de Nederlandse Gereformeerde Kerken verenigt. Zaterdag hield de Kerngroep een landelijke studie- en bezinningsdag, die een kleine tweehonderd mensen trok.

'Is het Woord van God veilig in de Nederlandse Gereformeerde Kerken of moet Christus zijn koningschap delen met onze particuliere, menselijke meningen?'

Een aanzienlijk deel van hen is met een bezwaard gemoed lid van de Nederlandse Gereformeerde Kerken, omdat zij nog geen goed alternatief hebben gevonden. 'Is het Woord van God veilig in de Nederlandse Gereformeerde Kerken of moet Christus zijn koningschap delen met onze particuliere, menselijke meningen?', verwoordde dominee Henk Room tijdens de opening de gedeelde zorgen.

‘Weinig is meer over van de stoere vrijgemaakten die het allemaal zo goed wisten. Wij maken ons zorgen, ook over de broeders en zusters die zich, zonder dat ze zich er goed van bewust zijn, laten meenemen in deze ontwikkelingen. Hebben wij wel voldoende gewaarschuwd? Zijn we voldoende alert geweest? Hebben we wel op tijd aan de bel getrokken?’

nieuwe kerkorde

Het ging zaterdag veel over de kerkorde van de Nederlandse Gereformeerde Kerken, de fusiekerk die per 1 mei dit jaar ontstond door het samengaan van vrijgemaakt- en Nederlands-gereformeerden. Die nieuwe kerkorde geeft veel meer ruimte aan plaatselijke kerken dan de vorige vrijgemaakte variant. Kerkenraden kunnen in de nieuwe situatie besluiten nemen die volgens bezwaarden onbijbels zijn, zoals kinderen aan het avondmaal toelaten en homorelaties kerkelijk bevestigen.

Die ruimte is er gekomen doordat een meerderheid van de generale synode daar voorstander van was. ‘De meerderheid in Gereformeerde Kerken vrijgemaakt besliste dat er vrouwelijke ambtsdragers konden komen, en dan komen ze’, zei Pel. ‘Die meerderheid besliste ook dat de minderheid er anders over mag denken, maar dat helpt natuurlijk niet. In een gezond gereformeerd kerkverband kun je elkaar aanspreken op wat er in de Bijbel staat. Maar je merkt dat een gereformeerd kerkverband en de kerkorde niet meer werken, als een beroep op de Bijbel niet meer doorslaggevend is.’

Hij noemde dat een ‘ontnuchterende werkelijkheid’. ‘Het Woord is in het geding. De kerk is daarmee onveilig geworden. Het kerkverband biedt geen bescherming meer.’

De bijeenkomst in Ermelo trok een kleine tweehonderd bezoekers. -

beeld nd

afspraken

De christelijk-gereformeerde hoogleraar kerkrecht Herman Selderhuis trakteerde de aanwezigen in Ermelo zaterdagochtend op een lesje kerkrecht. Kerkrecht en kerkorde zitten volgens hem heel simpel in elkaar: het zijn afspraken tussen kerken die tot hetzelfde verband behoren. Kerken hebben

afgesproken zich daaraan te houden en kunnen die regels met gezamenlijk goedvinden ook weer veranderen.

Zolang zo'n verandering 'de eer van God, het behoud van mensen en het welzijn van de kerk' dient, is daar niks mis mee, zei Selderhuis.

Dat er bij de fusie van kerken met verschillende kerkordes een grondige bezinning plaatsvindt op hoe de kerk georganiseerd moet worden, noemde hij vanzelfsprekend en ook noodzakelijk. Dat gebeurde bij de vorming van de Protestantse Kerk in Nederland in 2004 en ook bij het ontstaan van de Nederlandse Gereformeerde Kerken, eerder dit jaar.

'Het is ook gereformeerd om na te denken hoe we vanuit de Schrift de tijdgeest weerstaan'

Die kerken hebben getoond 'oog te hebben voor de snel gewijzigde positie van de kerk in de wereld en van de impact die de veranderende wereld op de kerk heeft', aldus Selderhuis. Daarover nadenken is 'voluit gereformeerd', zei hij. 'Maar gereformeerd is het ook om na te denken hoe we vanuit de Schrift de tijdgeest weerstaan die onder het mom van de vrijheid van een christenmens aan zondig individualisme ruimte wil bieden.'

Dat individualisme, waarbij mensen zelf de dienst willen uitmaken, ziet Selderhuis 'als een virus' door de kerken gaan. 'Dat zie ik in kerken die zich van een kerkverband wat aantrekken voor zover het hun past, maar ook bij hen die willen dat het bij anderen net zo gaat als bij hen.' En meer nog ziet hij het bij gemeenteleden die 'van alles roepen en van alles doen en vooral ook niet doen, maar niet leven bij 'alzo spreekt de Heer''.

Wie niet veel op heeft met kerkorde en kerkrecht, zegt al snel dat het niet om de regels gaat, maar om Christus. Maar dat is een valse tegenstelling, vindt Selderhuis. Volgens hem gaat het om de regels zoals Christus die geeft. 'Misschien moeten we beginnen bij het besef dat de kerk niet van mij, maar van Christus is.'

herverkaveling en preekplaatsen

Hoogleraar kerkrecht Herman Selderhuis opperde zaterdag opnieuw de mogelijkheid van 'herverkaveling' van kerkverbanden, iets waar hij drie jaar geleden ook al voor pleitte. Dat betekent dat leden van verschillende kerkverbanden die elkaar vinden in een gezamenlijke visie op 'Bijbel en belijdenis', zich hergroeperen. 'Zo'n reorganisatie van plaatselijke gemeenten is wat mij betreft op dit moment de oplossing', zei Selderhuis.

Maar op de vraag wie daartoe het initiatief neemt, heeft de Kerngroep bezinning GkV geen pasklaar antwoord. 'Elke situatie is anders', zei Pieter Pel. Hij heeft wel een vuistregel: 'Als je elkaar op het schriftgezag niet meer bereikt, dan zakt de kerk door de bodem van haar bestaan. Dan komt onvermijdelijk de vraag op je af: kunnen we hier nog wel zijn? Dat is een proces, dat kost tijd. Maar we moeten het ook niet voor ons uit schuiven. Er ligt wel een verantwoordelijkheid.' Pel deed daarom de oproep 'in beweging te komen als het nodig is'.

Drie plaatselijke Gereformeerde Kerken vrijgemaakt gingen niet mee in de recente kerkfusie en binnenkort wordt - in Vollenhove - een eerste zelfstandige 'preekplaats' ingesteld. Op diverse andere plaatsen zijn vergevorderde plannen voor vergelijkbare initiatieven. 'Niet als ideaal, maar als noodoplossing', zei Pel. Zaterdag klonk de oproep om dergelijke initiatieven financieel te ondersteunen. Ook werd gevraagd geld over te maken naar de vrijgemaakt-gereformeerde kerk in Vroomshoop, die financieel in de problemen dreigt te komen doordat de gemeente gehalveerd is. De helft van de leden vertrok uit onvrede over het kerkenraadsbesluit om niet mee te gaan met de kerkhereniging van vrijgemaakt- en Nederlands-gereformeerden.